
ПЕРЕХІД ДО БАГАТОРІВНЕВОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

С.В. КРИШТАНОВИЧ,

доцент кафедри економіки, менеджменту та готельно-ресторанного бізнесу
Львівського державного університету фізичної культури

БАГАТОРІВНЕВА ПІДГОТОВКА МЕНЕДЖЕРІВ ДЛЯ СФЕРИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ.

Одним із важливих питань педагогічної науки на даному етапі є розроблення шляхів покращення підготовки менеджерів для сфери фізичної культури і спорту, що зумовлено закономірностями особистого розвитку і високим суспільним значенням проблеми підвищення компетентності цих фахівців, яке ґрунтується на сучасних вимогах підготовки спеціаліста-професіонала.

Теорія та практика вітчизняного й зарубіжного досвіду підготовки менеджерів у сфері фізичної культури і спорту вказують на тенденцію постійного розширення вимог до цієї спеціальності та спеціалізації в залежності від потреб суспільної практики і відповідної стратегії їх здійснення [1].

Менеджмент у сучасній системі управління фізичною культурою і спортом, враховуючи ринкові взаємовідносини, передбачає створення умов, необхідних для ефективного функціонування цієї сфери. Як соціально важливий фактор він має гарантувати вплив на фізичний, психічний й духовний стан підростаючого покоління; вдало задовольняти потреби для підвищення рівня фізичної підготовленості й працездатності всього населення, сприяти вдосконаленню організації спорту і забезпеченню його найвищих досягнень.

Реалізація менеджменту безпосередньо залежить від рівня підготовки майбутніх менеджерів з фізичної культури і спорту. Вагомість формування професійної компетентності менеджерів фізичної культури і спорту вирізняються специфікою їх професійних обов'язків, які мають відповідати вимогам міжнародного ринкового середовища, а саме, формування у них професійних особистих якостей та знань, які необхідні для їх діяльності.

Аналізуючи сучасний стан підготовленості менеджерів фізичної культури і спорту можна стверджувати, що з одного боку, задля гарантування успішної їх діяльності з огляду на ринкові відносини, необхідні міцні знання й уміння для ефективного управління, а з іншого боку, у вищих навчальних закладах ця проблема вирішується ще не на достатньо високому рівні. Отже, виявлено прогали-

ну щодо підготовленості спеціалістів з фізичної культури і спорту, які можуть себе проявити як професійні менеджери.

Широта спектру діяльності менеджера з фізичної культури і спорту у цій сфері відповідно до нових ринкових соціально-економічних умов, викликають надмірну зацікавленість у випускників шкіл, що зумовлюють вуз в необхідності удосконалення підготовки студентів з даного профілю до професійної діяльності як менеджера. Недостатня професійна компетентність менеджерів з фізичної культури і спорту потребує розроблення певної системи безперервних освітніх послуг у даній сфері управління, що сприятиме постійному удосконаленню фахівців.

Як справедливо наголошує Н. Куліш, підготовка фахівців, а саме менеджерів у сфері фізичної культури і спорту, повинне мати неперервний і циклічний характер, який відповідає сучасним запитам суспільства та держави, рівню соціально-економічного та морального розвитку громадськості, а динаміка щодо суспільних процесів, вимагає наявності системи безперервної освіти фізичної культури і спорту (підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації), змоги фахівця до постійного системно-функціонального поновлення, коучингу та полівекторності в управлінні [2, с. 93].

Неперерваність процесу такої підготовки спеціалістів у даній сфері має гарантуватися в системі вузівської освіти, та й у процесі кваліфікаційного підготовки, в межах якого має здійснюватися постійний розвиток фахівців, які будуть здатні ефективно здійснювати управління у галузі фізичної культури і спорту [3].

Зокрема викладачі кафедри економіки, менеджменту та готельно-ресторанного бізнесу Львівського державного університету фізичної культури вважають, що поруч із традиційною орієнтацією на професійну підготовку менеджера з фізичної культури і спорту, важливо чітко визначити перспективу та концептуальні підходи щодо підготовки менеджерів сучасного типу, які будуть здатні ефективно управляти фізкультурними та спортивними організаціями при найменших витратах матеріальних ресурсів та досягати найвищих результатів.

Впровадження основних завдань цього експерименту переконує, що проблеми інноваційного підходу до підготовки менеджерів фізичної культури і спорту має виконуватися насамперед через підвищення загальної компетентності та фаховості викладачів ВНЗ як суб'єктів педагогічного менеджменту, а також підвищення правової компетентності та підвищення професіоналізму випускників, як майбутніх суб'єктів управління фізкультурно-оздоровчими та спортивними організаціями, спортивними спорудами, шкільними колективами фізичної культури.

Системотворчим чинником у процесі професійної підготовки фахівця нового типу (менеджера з фізичної культури та спорту), слід розуміти, що проєкт дій який допоможе досягнути кінцевого результату, має стати визначальним для упорядкованості змісту його менеджерської підготовки, враховуючи у нього об'єктивне сприйняття й врахування сучасних соціально-економічних умов в

країні і світу. Необхідно вдосконалювати методи, способи та технології навчання на усіх рівнях становлення самобутності майбутнього менеджера.

Це дозволить, на нашу думку, враховуючи аналіз наявних підходів щодо реформування освіти у сфері фізичної культури і спорту у вітчизняних ВНЗ та спеціальних вузах фізкультурного профілю, та й дослідницької роботи у профільних вузах України розробити програму з підготовки професійних менеджерів з фізичної культури і спорту.

Професійна підготовка таких спеціалістів має орієнтуватися: на здійснення процесу навчання, яке спрямоване на результативність в освоєнні ними знань з менеджменту та підприємницької діяльності у галузі фізичної культури і спорту; формування у них економічного мислення та його спрямувань (педагогічного, управлінського, підприємницького та комерційного), знань, які дозволять якісно застосовувати та виконувати основні функції менеджменту (планування, організація, мотивація та контроль); сприяння у їх розвитку компетенційно значимих ділових й особистісних властивостей, які дозволять успішно вирішувати завдання та усувати проблеми і формувати на цьому підґрунті індивіда майбутнього менеджера фізичної культури і спорту.

Це вимагає інтегративного підходу до процесу професійного становлення студентів факультетів фізичної культури і спорту ВНЗ як майбутніх менеджерів у цій сфері, основою якого має стати формування їх мотивації до управлінської діяльності через систему безперервної освіти даного профілю. Інтегративність професійної підготовки майбутнього менеджера фізичної культури і спорту повинна виявлятися в освоєнні ряду дисциплін, а саме: нормативно-гуманітарних і економічних, математичних і інформаційних технологій, загально-професійних дисциплін і дисциплін предметної підготовки з їх практичним значенням для майбутнього управлінця у цій сфері.

Основна підготовка студентів у процесі навчання пов'язана з дисципліною їх спеціалізації "Менеджмент у фізичній культурі і спорті". У рамках цієї спеціалізації студенти мають осмислити роль і вагоме місце менеджменту, а також і педагогічного менеджменту, що закладено у структурі їх майбутньої професійної діяльності. Даний курс дає можливість студентам оволодіти своєрідною для фізичної культури і спорту галуззю знань менеджменту, педагогічного менеджменту, стратегічного менеджменту, фінансового менеджменту, комунікативного менеджменту, інноваційного менеджменту, управлінням персоналу, маркетингу, підприємницькою діяльністю з урахуванням правильного вибору управлінських рішень для усунення проблем, сприяти їх залученню до участі в управлінських іграх, різного роду управлінських тренінгах, майстер-класах зі створення бізнес середовищ, практикумах у різних типів освітніх установах та інших спортивних організаціях.

Підготовка майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту має бути спрямованою на оволодіння ними сучасних технологій педагогічного менеджменту і вміння застосовувати їх в безперервній освіті. Дана система навчання дозволить генерувати особистість фахівця, здатного до ефективної управлінської діяльності в умовах сучасних вимог соціально-економічного розвитку суспільства.

Студенти, як майбутні менеджери з фізичної культури та спорту, мають набувати навичок для проектування своєї діяльності з урахуванням аналізу тенденцій розвитку цієї сфери як в країні, так і у світі, вміти сприяти формуванню стійких потреб у людині, здоровому способу її життя. Оволодівши нормативно-правовою базою про фізичне виховання, основними функціями менеджменту (планування, організація, мотивація, контроль) щодо галузі фізичної культури і спорту, майбутні фахівці мають бути орієнтовані на освоєння системи управління у цій сфері.

В умовах реальної зростаючої конкуренції вузи повинні вести активний пошук нових сфер діяльності студента, як майбутнього менеджера у сфері фізичної культури і спорту, визначати стратегію наповнення ринку праці. У таких умовах кожний навчальний заклад, університет фізичної культури та спорту, повинні постійно приймати участь у створенні та апробації випереджаючих навчальних програм, спрямованих на підготовку сучасних спеціалістів (зокрема зорієнтованих до вимог сучасних ринкових відносин в країні та світі). Це можливо лише на базі багаторівневої системи підготовки професійних фахівців, де головним принципом є багатопрофільність підготовки та безперервність освіти.

У своїй праці Т. Круглова, В. Мяконьков [4] відзначають, що однією з основних проблем на шляху до формування та реалізації освітніх програм підготовки менеджерів у сфері фізичної культури і спорту є недооцінка духовного розвитку особистості майбутнього спеціаліста, його ідеалів, світогляду, цінностей, які він буде реалізовувати в професійній діяльності. Тому підготовка менеджерів з фізичної культури та спорту має враховувати здобутки міжнародного освітнього простору з цієї сфери, бути орієнтованою на забезпечення активного оволодіння майбутніми спеціалістами знаннями й практичними навичками самостійного управління, їх усвідомленням відповідальності за прийняті рішення, впровадженням в навчальний процес оптимальних управлінських, науково-методичних та інноваційних рішень.

Концепція модернізації освіти в Україні передбачає також оптимізацію системи багаторівневої підготовки кадрів менеджерів фізичної культури і спорту через впровадження державних освітніх стандартів третього покоління, заснованих на компетентному підході й сучасних кредитно-модульних технологіях [5]. Підписання Україною Болонської декларації викликає необхідність визначення точок конвергенції та вироблення загального оцінки змісту їх кваліфікацій за рівнем та в термінах компетенцій і результатах навчання.

Отже, до процесу підготовки менеджерів для фізичної культури та спорту слід скорегувати вимоги, які мають бути адекватні до їх професійного становлення з врахуванням умов сучасних ринкових відносин, здатних змінювати характер функціонування цієї сфери і у значній мірі сприяти реформуванню методів управління, використовуючи ефективні механізми сучасного менеджменту та аналізу. На нашу думку, така тенденція формування особистості ділового, професійного менеджера з фізичної культури та спорту із його сучасним економічним мисленням, управлінською культурою, високою відповідальністю за результати професійної діяльності буде сприяти підвищенню ефективності реалізації завдань у цій сфері в умовах дефіциту її бюджетного фінансування.

Література

1. Nisbel J. Learning strategies. / J. Nisbel, J. Shucksmith. – London, Boston, Henley, 1986. – 104 p.
2. Куліш Н.М. Кадрове забезпечення фізичної культури і спорту в Україні з погляду соціальної сфери / Н.М. Куліш // Молодий вчений. – 2016. – № 1. – С. 91–94.
3. Пильщиков Т.Н. Менеджерская подготовка учителя физической культуры в педвузе: реальность, проблемы, решения / Пильщиков Т.Н. // Теория и практика физической культуры. – 2001. – №10. – С.7–10.
4. Круглова Т.Э. Подготовка студентов вузов физической культуры к работе в должности менеджера / Т.Э. Круглова, В.Б. Мякоцьков // Теория и практика физической культуры, 2000. – № 12. – С. 23–25.
5. Дутчак М.В. Класифікація професій у сфері фізичної культури і спорту в Україні: стан та перспективи / М.В. Дутчак // Спортивна наука України. 2010. – №2. – С. 25–41.